



شیوه نامه

نحوه ابلاغ و اجرایی کردن بخشنامه‌های مرتبط با درآمدهای وصولی گمرک و اعمال آن در سامانه‌های گمرکی و پایش اجرا

محمد رضوانی فر معاون وزیر اقتصاد و رئیس کل گمرک جمهوری اسلامی ایران	فروید عسگری معاونت امور گمرکی	محسن جلواتی معاونت توسعه مدیریت و منابع گمرک	الهام شاداب فر مدیر کل دفتر نوسازی و تحول اداری	شیرین محمدی معاون بودجه دفتر بوسازی و تحول اداری	زهرا سبحانی پور معاون دفتر فناوری اطلاعات و ارتباطات	فوزیه رسته سرپرست معاونت ذی‌حسابی و اداره کل امور مالی
				ابراهیم نقدی معاون حقوقی و نظارت	علیرضا صدریخواه مدیر کل مرکز واردات و امور مناطق آزاد ویژه	علی اشرفی مدیر کل دفتر فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی

مرداد ماه سال ۱۴۰۳

بسمه تعالی

فهرست مطالب

۲ مقدمه
۲ تعاریف
۳ مستندات و مبانی قانونی
۴ گام اول: دریافت قوانین، بخشنامه‌ها و تصویب‌نامه‌های ابلاغ شده به سازمان
۴ گام دوم: تنظیم بخشنامه
۴ گام سوم: تبدیل بخشنامه به شکل قابل اعمال در سامانه و مشخص نمودن نحوه اقدام سیستمی
۷ گام پنجم: صحت سنجی اجرای سیستمی قوانین مرتبط با تعرفه‌ها و ردیف‌های درآمدی
۸ گام ششم: کنترل و پایش فصلی
۸ گام هفتم: ممیزی داخلی و گزارشگری

الف - مقدمه:

گمرک جمهوری اسلامی ایران "مرزبان اقتصادی کشور"، سازمانی حاکمیتی است که براساس قانون امور گمرکی، کنوانسیون های بین المللی گمرکی و سایر مقررات مرتبط، حافظ حقوق دولت و جامعه می باشد. این سازمان، با بهره مندی از سرمایه های انسانی متعهد و کارآمد، فناوری های نوین، مدیریت ریسک و تعامل و همگرایی مؤثر با سازمان های همجوار داخلی و روابط منطقه ای و بین المللی نسبت به ارائه خدمات گمرکی مطلوب اقدام می نماید. گمرک، به عنوان یکی از اهرم های تسریع کننده روند توسعه کشور، در سرمایه گذاری و حمایت از صنایع نوپای داخلی، انتقال دانش فنی، تنظیم عرضه و تقاضا، تثبیت کننده قیمت ها، ایجاد تعادل در تراز پرداخت ها، اشتغال، مسائل امنیتی، بهداشتی و سلامت جامعه، مبارزه با پولشویی و جرائم سازمان یافته، حمایت از حقوق مالکیت فکری، امور فرهنگی و ... تاثیر بسزایی داشته و نقش مؤثری در تصمیم سازی کلان اقتصادی و تجاری کشور ایفا می نماید.

این سازمان در راستای اجرای وظایف قانونی خود از جمله «تشخیص و وصول حقوق ورودی و سایر وجوه قابل وصول قانونی»، موظف به اجرای قوانین ابلاغی با استفاده از ظرفیت سامانه های اطلاعاتی در حال بهره برداری می باشد. لذا با عنایت به اهمیت اجرای صحیح و به موقع قوانین مذکور، بالاخص قانون بودجه، این شیوه نامه با هدف ایجاد فرآیند ابلاغ صحیح بخشنامه های مرتبط با درآمدهای وصولی گمرک، اعمال قوانین، مقررات و مصوبات مؤثر بر درآمدهای گمرک در سامانه های گمرکی و پایش اجرای صحیح و به موقع موارد مزبور، تهیه و تنظیم گردیده است.

ب- تعاریف:

درآمدهای وصولی: شامل حقوق گمرکی، سود بازرگانی، مالیات بر ارزش افزوده، عوارض و کلیه وجوهی که بر اساس قانون و مقررات، وصول آن بر عهده گمرک است.

سازمان: سازمان گمرک جمهوری اسلامی ایران

تعرفه: شناسه ای است که طبق کنوانسیون بین المللی سیستم هماهنگ شده توصیف و کدگذاری کالا و قواعد حاکم بر آن به هر کالا تخصیص داده می شود.

گمرک اجرایی: کلیه گمرکات اجرایی فعال در کشور

کارگروه راهبری: اعضای کارگروه راهبری عبارتند از، رییس کل گمرک، معاونت امور گمرکی، معاونت توسعه مدیریت و منابع، معاونت حقوقی، معاونت برنامه ریزی و امور بین الملل

کارگروه کارشناسی: متشکل از نمایندگان دفاتر تخصصی مرتبط از جمله واردات، صادرات، تعرفه، ارزش، دفتر فناوری اطلاعات، اداره کل ذیحسابی و امور مالی، دفتر نوسازی و تحول اداری، اداره کل بازرسی، اداره کل بازرسی و دفتر آمار و پردازش اطلاعات گمرکی، می باشد. حسب مورد از نمایندگان گمرکات اجرایی، دفاتر/ادارات کل، سازمان ها/دستگاه های مرتبط دعوت به عمل می آید.

رئیس کارگروه: معاونت توسعه مدیریت و منابع

دبیر کارگروه: مدیر کل دفتر نوسازی و تحول اداری

ج- مستندات و مبانی قانونی

در تنظیم این شیوه نامه مستندات و مبانی قانونی ذیل مد نظر بوده است.

ج-۱: قانون مقررات صادرات و واردات ماده ۴- وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است تغییرات کلی آیین نامه اجرایی این قانون و جداول ضمیمه مقررات صادرات و واردات را قبل از پایان هر سال، برای سال بعد و تغییرات موردی آنها را طی سال، پس از نظرخواهی از دستگاههای ذیربط و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ضمن منظور نمودن حقوق مکتسب تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران جهت اطلاع عموم منتشر نماید.

تبصره - کلیه بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوط به صدور و ورود کالا منحصرأ از طریق وزارت صنعت، معدن و تجارت به سازمان های اجرایی ذیربط اعلام می گردد.

ج ۲: آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات

ماده ۱- کمیته دائمی مقررات صادرات و واردات متشکل از نمایندگان وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت جهاد کشاورزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی (گمرک جمهوری اسلامی ایران)، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن و کشاورزی ایران. تهیه پیش نویس لوایح قانونی، مصوبات هیأت دولت، شورای اقتصاد و کمیسیون اقتصاد هیأت دولت را در موارد زیر به عهده خواه داشت:

۱- لایحه مقررات صادرات و واردات، لوایح موردی برای انجام اصلاحات و تغییرات لازم در قانون مقررات صادرات و واردات.

۲- لایحه برای لغو انحصاراتی که مانع رشد تولید یا تجارت است.

۳- آیین نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، اصلاحات و تغییرات موردی روی آیین نامه اجرایی قانون مذکور.

۴- اصلاحات و تغییرات مندرجات جدول تعرفه گمرکی ضمیمه مقررات صادرات و واردات

۵- طرح تصویب نامه های هیأت وزیران، شورای اقتصاد و کمیسیون اقتصاد هیأت وزیران در رابطه با مقررات و صادرات و واردات.

۶- کمیته مذکور همچنین بررسی و اظهار نظر و اقدام روی پیشنهادهای مربوط به مقررات صادرات و واردات را نیز به عهده خواهد داشت.

تبصره ۱- کمیته موضوع این ماده در وزارت صنعت، معدن و تجارت و به ریاست معاون وزیر وزارت صنعت، معدن و تجارت تشکیل می‌گردد. دبیرخانه کمیته مذکور در وزارت صنعت، معدن و تجارت خواهد بود. نظر کمیته به مراجع ذیربط منعکس خواهد گردید.

د: گام های اجرایی شیوه نامه:

گام اول: دریافت قوانین، بخشنامه‌ها و تصویب‌نامه‌های ابلاغ شده به سازمان

به منظور اجرای صحیح و به موقع قوانین و تصویب‌نامه‌های ابلاغ شده به سازمان، معاونت‌های امور گمرکی، توسعه مدیریت و منابع، حقوقی و نظارت و برنامه‌ریزی و امور بین‌الملل موظفند با در نظر گرفتن قانون امور گمرکی، قانون بودجه و سایر قوانین و مقررات مربوطه و وظایف سازمان، پس از ابلاغ بخشنامه به سازمان، نسبت به اجرای موارد ذیل اقدام نمایند:

- بررسی موارد ابلاغ شده به سازمان توسط معاونت‌ها و احصاء موارد مرتبط با هر معاونت و ارائه آن به معاونت امور گمرکی

- تهیه نسخه تبیین شده با قرائت قابل اعمال در گمرک توسط معاونت امور گمرکی

تبصره (۱) در صورت بروز ابهام از منظر قوانین و مقررات مربوطه در تنظیم بخشنامه، این معاونت می‌بایست نسبت به استعلام موضوع از معاونت محترم حقوقی و نظارت و در صورت نیاز از معاونت حقوقی وزارت امور اقتصادی و دارایی و یا معاونت حقوقی ریاست جمهوری اقدام نماید.

گام دوم: تنظیم بخشنامه

- کلیه قوانین، بخشنامه‌ها و تصویب‌نامه‌های (موضوع این شیوه نامه) ابلاغ شده به سازمان، می‌بایست پس از ابلاغ به سازمان، به صورت بخشنامه توسط معاونت امور گمرکی به مدیران کل ستادی و گمرکات اجرایی ابلاغ گردد.

گام سوم: تبدیل بخشنامه به شکل قابل اعمال در سامانه و مشخص نمودن نحوه اقدام سیستمی

• معاون توسعه و مدیریت منابع نسبت به بررسی قوانین و مقررات شامل ردیف‌های درآمدی گمرک به ویژه قانون و جداول بودجه سالانه، اقدام و پس از شناسایی و احصاء کلیه ردیف‌های درآمدی که گمرک موظف به وصول درآمد در قالب آن ردیف‌ها می‌باشد، نتیجه را در قالب فایل اکسل منطبق با جدول شماره (۱)، طی صورتجلسه ای که به امضاء و تایید کلیه اعضاء کارگروه کارشناسی رسیده است به معاونت امور گمرکی و دفتر فاوا اعلام نماید. دفتر فاوا موظف است قالب نهایی ردیف‌های درآمدی را جهت اعمال در سامانه‌های گمرکی به پیمانکاران (اعم از دانشگاه تهران، ایز ایران و ...) اعلام نماید و پس از اجرای موضوع مراتب را به معاونین سازمان اعلام نماید.

جدول شماره (۱): بروزرسانی ردیف‌های درآمدی

ردیف	کد ردیف درآمدی فعلی	شرح ردیف درآمدی فعلی	شرح تغییر/ غیرفعالسازی ردیف درآمدی به همراه کد مربوطه

با توجه به اینکه به روزرسانی و اصلاح ردیف‌های درآمدی توسط پیمانکار سامانه صورت می‌پذیرد و منوط به اصلاح و بروزرسانی کلیه سامانه‌ها از جمله EPL، سامانه متمرکز، لوکال گمرکات اجرایی، اکانت‌ر و ستلمنت، سامانه جامع قضائی می‌باشد، پیمانکار مربوطه موظف است به قید فوریت در خصوص به روزرسانی و اعمال اصلاحات در سامانه اقدام نماید.

- اطلاعات کلیه تعرفه‌های مندرج در کتاب مقررات صادرات و واردات در قالب فایل اکسل و منطبق با جدول شماره (۲) توسط معاونت امور گمرکی به دفتر فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی ابلاغ شود.
- موارد مندرج در بخشنامه‌های صادره در گام دوم شیوه نامه حاضر، در قالب فرم اکسل و منطبق با جدول شماره (۲) توسط معاونت امور گمرکی و معاونت توسعه مدیریت و منابع تکمیل و پس از ابلاغ بخشنامه، به حوزه فاوا ارائه گردد.

جدول شماره (۲): بروزرسانی تعرفه‌ها

ردیف	کد تعرفه	شرح تعرفه	ردیف درآمدی حقوق ورودی	نرخ حقوق گمرکی	نرخ سود بازرگانی	حقوق ورودی (ماخذ)	عوارض	ردیف درآمدی عوارض	نرخ ارزش افزوده	تاریخ اجرا	مستند قانونی (شماره و تاریخ نامه)

تبصره) مبنای محاسبه عوارض مطابق با بخشنامه‌ها و قوانین ابلاغی متفاوت می‌باشد؛ بر همین اساس شاخص‌های اعلامی جهت محاسبه عوارض یکسان نمی‌باشد و با واحدهای متفاوتی (تن/کیلو/درصد ... و در برخی موارد نرخ ثابت ریالی) تعیین می‌گردد.

- در خصوص تعرفه‌هایی که حسب قانون بودجه و یا سایر تصویب‌نامه‌های ابلاغی، به ازاء هر تعرفه بیش از یک ماخذ می‌بایست در سامانه لحاظ شود و یا ماخذ آن در رویه‌های مختلف، متفاوت می‌باشد (نظیر تعرفه گوشی تلفن همراه)، این تعرفه‌ها در قالب ضابطه مدیریت ماخذ تعرفه (پنل ادمین) در

سامانه قابل اعمال می‌باشد. در این خصوص می‌بایست پس از ابلاغ بخشنامه جدول شماره (۳) به تفکیک برای هر ماخذ متفاوت توسط معاونت امور گمرکی و معاونت توسعه مدیریت و منابع تکمیل و به دفتر فاوا جهت اعمال در سامانه ارائه گردد.

جدول شماره (۳): ضابطه مدیریت ماخذ تعرفه

ردیف	تعرفه	شرح تعرفه	شرط / شروط مرتبط با ماخذ	حقوق ورودی
			شرط ۱	ماخذ ۱
			شرط ۲	ماخذ ۲
			شرط ۳	ماخذ ۳
		

- در حال حاضر در سامانه موجود (نسخه سامانه در تیرماه ۱۴۰۳)، امکان اعمال سیستمی عوارض صادراتی بصورت متمرکز برای کل کشور وجود ندارد و نرخ‌های عوارض صادراتی توسط کارشناس گمرکات اجرایی درج و اجرا می‌گردد. بدیهی است مسئولیت کنترل محاسبه صحیح اعداد و ارقام با بالاترین مقام اجرایی گمرک مربوطه می‌باشد.

• جهت ایجاد لینک سیستمی تعرفه و ردیف درآمدی، می‌بایست موارد مطابق جدول شماره (۴) پس از ابلاغ بخشنامه، توسط معاونت امور گمرکی و معاونت توسعه مدیریت و منابع تهیه و به دفتر فناوری اطلاعات و امنیت فضای مجازی ابلاغ شود. پس از ابلاغ موضوع، دفتر فاوا آن را جهت اجرا و پیاده‌سازی به پیمانکار اعلام می‌کند.

تبصره) کنترل تطابق سیستمی با جدول شماره ۴ مطابق موارد مندرج در گام پنجم شیوه‌نامه صورت می‌پذیرد.

جدول شماره (۴): قوانین تطابق ردیف‌های درآمدی و تعرفه

تعرفه	شرح تعرفه	شرط / شروط مرتبط با ماخذ	حقوق ورودی	ردیف درآمدی
			ماخذ ۱	
			ماخذ ۲	
			ماخذ ۳	
			...	

• تخفیفات و معافیت:

معاونت امور گمرکی به محض ابلاغ قانون بودجه سالانه نسبت به ارائه فهرست تخفیفات و معافیت برورسانی شده به معاونت توسعه مدیریت و منابع اقدام نماید.

معاونت توسعه مدیریت و منابع نسبت به بررسی و تطبیق با قوانین و مقررات و اعلام لیست نهایی به معاونت امور گمرکی جهت بررسی و تایید اقدام نماید. پس از تائید معاونت امور گمرکی جهت اعمال در سامانه های مربوطه به فاوا اعلام شود.

جدول شماره (۵): به روز رسانی معافیت ها و تخفیفات

ردیف	عنوان معافیت و یا تخفیف فعلی در سامانه	وضعیت ردیف (بدون تغییر/لزوم ویرایش)	عنوان جدید معافیت و یا تخفیف (در صورت لزوم اعمال تغییرات)	ردیف معافیت و یا تخفیف جدید	مستند قانونی

موارد مشابه ابلاغی در طول سال، طی روند مشابه اقدام گردد.

• نرخ ارز

نرخ ارز برای محاسبه ارزش کالاهای وارداتی و صادراتی بر اساس ابلاغیه های بانک مرکزی می باشد.

گام چهارم) ورود اطلاعات به سامانه

- محتوای جداول مندرج در شیوه نامه حاضر، توسط دفتر فاوا در سامانه اعمال میگردد.

- اجرای سیستمی نرخ ها و مآخذ و عوارض موضوع این شیوه نامه پس از اعمال، به صورت مکتوب توسط دفتر فاوا به معاونت های امور گمرکی و حقوقی و توسعه مدیریت و منابع اعلام شود.

گام پنجم) صحت سنجی اجرای سیستمی قوانین مرتبط با تعرفه ها و ردیف های درآمدی

- با توجه به اهمیت اجرای صحیح قوانین و مقررات ابلاغی، پس از انجام فرایند مذکور، صحت سنجی اجرای موارد اعمال شده توسط معاونت حقوقی (دفتر بازبینی) و دفتر بازرسی انجام شود.

دفتر بازمینی و دفتر بازرسی با بررسی نمونه اظهارنامه های گمرکات اجرایی از صحت محاسبات اعمال شده و اعمال دقیق تغییرات و موارد پیاده سازی شده در سامانه اطمینان حاصل نموده و نتیجه بصورت مکتوب به معاونت توسعه مدیریت و منابع اعلام گردد.

گام ششم) کنترل و پایش فصلی

- دفتر آمار و پردازش گمرکی، دفتر نوسازی و تحول اداری و اداره کل بازرسی پس از استخراج اطلاعات درآمدی از سامانه های مربوطه و اخذ اطلاعات ردیف های درآمدی از ذیحسابی، نسبت به کنترل و پایش موردی درآمدهای واریزی به ردیف های درآمدی به صورت فصلی اقدام و گزارش آن را به معاونت توسعه مدیریت و منابع اعلام نمایند.

گام هفتم) ممیزی داخلی و گزارشگری

اداره کل ذیحسابی و امور مالی می بایست گزارش واریزی و همچنین واریز درآمدها به ردیف های درآمدی تعریف شده در قانون بودجه، گزارش ممیزی داخلی و تفریغ بودجه را تهیه و پس از تایید معاونت توسعه مدیریت و منابع پس از پایان هر فصل و یا در دوره های مشخص شده در مقررات مربوطه، به رییس سازمان ارائه نماید.

شماره: ۲۴-۶۷۶

تاریخ: ۱۵ و ۳-۱۴

دارد
پروفت سیستم اتوماتیک



گمرک جمهوری اسلامی ایران

معاون وزیر و رئیس کل

جهش تولید با مشارکت مردم

معاونین محترم

ناظرین / مدیران کل / مدیران محترم گمرکات اجرایی

موضوع: شیوه نامه نحوه ابلاغ و اجرایی کردن بخشنامه های مرتبط با درآمدهای وصولی گمرک و اعمال آن در سامانه های گمرکی و پایش اجرا

با سلام و احترام

به پیوست شیوه نامه نحوه ابلاغ و اجرایی کردن بخشنامه های مرتبط با درآمدهای وصولی گمرک و اعمال آن در سامانه های گمرکی و پایش اجرا جهت اجرا ابلاغ می گردد. این شیوه نامه با همکاری و همفکری معاونین و مدیران کل و نظرخواهی از گمرکات اجرایی تهیه شده است ولی ممکن است در اجرا نیازمند بازنگری و اصلاحاتی باشد. شایسته است پیشنهادات خود در جهت اصلاح و ارتقای کیفی و عملی شیوه نامه ابلاغی را تنظیم و ارسال فرمایید.

محمد رضوانی فر

